

Tal vid universitetets inskription 5.9.2022, rektor Sari Lindblom

Bästa studenter, anställda och universitetsvänner, ärade gäster,

De senaste åren har varit en kaotisk tid för Europa.

2010-talet och de därpå följande åren har till och med kallats för krisernas årtionde. Efter de ekonomiska omvälvningarna i början av årtiondet utsattes Europa för ytterligare prövningar i form av den så kallade flyktingkrisen, brexit och den oroväckande utvecklingen av rättsstaten i Ungern och Polen. Den europeiska enigheten har också hotats av den globala coronapandemin och Rysslands invasion av Ukraina.

Kriser sätter alltid kärnan i en gemenskap på prov: dess värderingar och dess identitet.

Den europeiska identiteten vilar på en gemensam värdegrund och historia. Till våra gemensamma värderingar hör såväl lika mänskliga rättigheter som staters självbestämmanderätt. Den europeiska kulturen kännetecknas också av ett historiemedvetande som kritiskt reflekterar över händelser i förfluten tid. Det har inpräntats i oss att förra århundradets världskrig inte får upprepas.

Vår förståelse av vår historia vägleder oss i vårt arbete för framtiden. Framtiden kan bäst byggas om vi förstår vilken grund bygget vilar på. Vi behöver forskningsbaserad kunskap för att kunna fatta rätt beslut. Vi behöver också en tro på att våra handlingar kan påverka vårt liv, vår miljö och vårt samhälle.

Bästa kolleger och studenter,

I tider av osäkerhet och omvälvningar har universiteten en viktig uppgift: att erbjuda ett löfte om hopp. Trots krig, politiska kriser, epidemier och många andra kriser som drabbat oss har universiteten i århundraden envist fortsatt att arbeta för samhället. Vi har tillgång till den forskningsbaserade kunskapens kraft, och med den kan vi påverka framtiden. Bildning är vår lösning.

För universitetet är bildning både ett uppdrag och en värdering. Som en av våra fyra värderingar är bildning vårt etiska samvete, som leder oss rätt och ger oss kontinuitet och ett öppet sinne.

Bildning är förståelse av kultur och historia – och empati. För att kunna förstå och studera politiska systems hållbarhet, olika kulturer, eller klimatkrisen, behöver vi förmågan att leva oss in i en annans situation.

Bildning som uppdrag kräver aktiv handling. Ny forskningsbaserad kunskap formar vår världsbild och därför lever också bildningen med sin tid. Bildning är en resurs av kunskap och färdigheter som utgör grundvalen för vår förmåga att handla och lösa problem.

Genom att utbilda personer som i framtiden kommer att förändra världen utökar vi denna bildningsresurs. Bildning är att lära sig och utveckla sin kompetens genom hela livet. Denna möjlighet erbjuder vi såväl studenter som avlägger sin första högskoleexamen som doktorander som avancerar i sin akademiska karriär och branschbytare som vill uppdatera sin kompetens enligt arbetslivets behov.

Det här läsåret har Helsingfors universitet lärarskapet som årets tema. Forskningsbaserad undervisning är en av universitetets tre grundläggande uppgifter. Just nu lever vi i en tid av omvälvningar inom undervisningen, och pandemin har påskyndat processen. Under temaåret kommer vi att ordna evenemang och diskussioner som lyfter fram centrala pedagogiska innovationer och tar upp hurdant lärarskap och hurdan studiepraxis som nu efterfrågas och behövs.

Temaåret är också ett jubileumsår för undervisningen. Lärarakademin firar sitt tioårsjubileum. Akademien är universitetets nätverk för framstående lärare, ett unikt koncept både i Finland och internationellt. Nätverket är en bildningens förkämpe som stärker undervisningens och lärandets kvalitet och det kollegiala stödet. Vi har all anledning att fira detta jubileum tillsammans.

Bästa publik,

Intresset för livslångt lärande och en djupare bildning har sitt ursprung i vår nyfikenhet. Nyfikenheten driver oss att söka allt skarpare bilder av universums djup med hjälp av rymdteleskop. Samma nyfikenhet hjälper oss att utveckla en sparkdräkt för spädbarn som undersöker babyens motoriska utveckling.

När våra forskare arbetar för att förbättra luftkvaliteten i våra städer eller då de söker efter metoder för hållbar livsmedelsproduktion är det strävan efter kunskap och nyfikenhet som är drivkraften.

När vi löser globala utmaningar med hjälp av vetenskap, blickar vi år och årtionden framåt i tiden. Rättsstatscentrumet är ett kluster inom kunskap och verksamhet. Det är resultatet av långsiktigt arbete som strävar till att förändra världen. Centrumet har verkat i anslutning till universitetets juridiska fakultet sedan 2021.

Rättsstatscentrum gör den kunskap som vi har gällande rättsstatsfrågor i Finland tillgänglig för de utländska aktörer som behöver den. Vår kunskap om rättsstatsfrågor bygger på de erfarenheter som vi finländare haft under inbördeskriget och finlandiseringen då vårt politiska system sattes på prov. Vi har tagit lärdom av historien.

Vår toppkompetens inom detta område är ett globalt skydd för demokratin när det gäller att lösa väsentliga frågor om människors jämlikhet inför lagen. Rättsstatscentrum arbetar för att alla människor på ett hållbart sätt ska ha möjlighet till frihet, stabilitet och välstånd.

Även arbetet för att lösa klimatförändringen och förlusten av den biologiska mångfalden kräver långsiktighet och framtidstro. Vårt universitet har som mål att år 2030 vara ett internationellt känt och attraktivt, mångvetenskapligt centrum inom hållbarhetsforskning och hållbarhetsundervisning.

Vi fortsätter arbetet som vår i somras bortgångna rektor Jari Niemelä inledde för att lösa hållbarhetsutmaningarna. Vi kommer att fördjupa oss i hållbarhetstemat bland annat på minnesseminariet för Jari Niemelä som ordnas senare i höst.

Bildning som handling innebär också samhällspåverkan. Det är att föra fram sin egen forskning i samhällsdebatten, samarbeta med beslutsfattare och föra vetenskapens talan. Våra forskare har hela tiden stått till förfogande när det har gällt att förklara bakgrunden till pandemin, brexit

och kriget i Ukraina för medborgare och beslutsfattare. Detta viktiga arbete syns dagligen i medierna. Det utgör också den väsentliga grunden för att samhällets beslutsfattare ska kunna bygga sina beslut på forskningsbaserad kunskap.

Bästa publik

Bildning är den enda förnybara naturresurs som ligger helt och hållet i våra händer. Bildningen blomstrar om vi målmedvetet värnar om den. Vi måste värna om forskning av hög kvalitet och om utbildning som grundar sig på den.

Finland behöver fler kunniga högskoleutbildade personer. Antalet nybörjarplatser inom högskoleutbildningen måste utökas i synnerhet vid högskolorna i Nyland och behövlig finansiering anvisas för ökningen. En högre kunskapsnivå förutsätter långsiktigt stärkta utbildningsresurser. Vi behöver ett systematiskt tillvägagångssätt och ett långsiktigt finansieringsprogram för att uppnå målsättningen att över 50 procent av de unga vuxna ska vara högskoleutbildade. På så sätt säkerställer vi Finlands konkurrenskraft och framgång i framtiden.

Förutseende universitetsfinansiering tryggar forskningens frihet och genomslag och stärker universitetens autonomi. När den inhemska finansieringsgrunden är i skick på lång sikt är vi också mer attraktiva för internationella forskningsfinansiärer. I dessa tider är universitetsindexet särskilt viktigt för oss, och vi måste hålla fast vid det.

Inhemska resurser måste inriktas på ett förnuftigt sätt så att vi säkerställer vår framgång i europeiska finansieringsutlysningar och kan locka internationella experter. När forskning finansieras på basis av kvalitet, är det ett målmedvetet stöd till vetenskapligt starka enheter som tävlar på det internationella fältet. De vetenskapspolitiska målsättningarna bör också återspeglas i ett aktivare finländskt deltagande i att utarbeta Europeiska unionens forskningspolitik och utveckla forsknings- och utbildningsområdena.

Att värna om bildningen kan också ge samhällelig eller ekonomisk nytta. Universitetens egna företagskuvöser och åtgärder för kommersialisering av forskningsbaserade innovationer samt partnerskapen med företag är en viktig länk genom vilken högskoleutbildade experters hela potential kommer samhället till godo. Genom att anvisa resurser till dem kan vi fungera som drivkraft för nya innovationer och forskningsbaserad affärsverksamhet och skapa kunskap om kommersialisering, innovationer och entreprenörskap inom helt nya områden.

Bästa vänner av universitetet,

En förutsägbar och långsiktig vetenskaps- och utbildningspolitik tryggar vår förmåga att bära vårt ansvar för kompetensutvecklingen i Europa.

Europeiska unionen bygger på fred och samarbete, och det europeiska universitetssamarbetet har ökat redan länge. Helsingfors universitet är stolt över att vara medlem i alliansen Una Europa som syftar till att utveckla ett gemensamt framtida europeiskt universitet. Una Europa

består av elva ledande europeiska universitet med en halv miljon studenter och närmare hundra tusen anställda.

Studiemöjligheterna som Una Europa erbjuder på webben ger miljoner människor tillgång till den senaste forskningsbaserade kunskapen. När vi gemensamt försöker lösa utmaningar står vi inte mot varandra, utan bygger en delad framtid tillsammans. Samarbete är en kraft som förändrar världen, och bildning talar för fred.

Viljan till samarbete över gränserna kommer från oss själva. Många av oss påverkades djupt av Rysslands invasion av Ukraina i våras. Händelsen gav upphov till en enorm vilja att hjälpa, och vi lanserade snabbt en donationskampanj till förmån för ukrainska forskare och studenter. Intäkterna från kampanjen har gjort det möjligt att bland annat bevilja stipendier till studenter så att de vid Helsingfors universitet kan fortsätta sina studier som avbrutits på grund av kriget i deras hemland.

Den pågående kampanjen syftar till att värna om vårt internationella vetenskapssamhälles akademiska frihet samt trygga forskning, undervisning och studier som hotas av kriget. Hittills har det influtit 64 000 euro i donationer från såväl universitetets anställda och studenter som stiftelser, företag och universitetets vänner. Det är underbart att se hur våra understödare delar vår tro på att det går att förändra världen. Universitetets vision "Med vetenskapens kraft – för världens bästa" förverkligas genom gemensamt handlande. Vi bygger broar med bildningens hjälp.

Bästa festpublik

De senaste åren har livets ovisshet visat sig för oss på ett alldeles nytt sätt. Samtidigt som vi befinner oss i ett avgörande skede i fråga om klimatförändringen, förs det krig i våra närområden och vi har drabbats av en global pandemi. Effekterna syns både på samhällsnivå och i den enskilda individens liv.

Nu, mer än på länge, behöver vi hjärtats bildning. Bildning är både kapital och gärningar som vi alla kan göra för världens bästa. Att förlita oss på de svar som forskningsbaserad kunskap ger oss, och handla utifrån denna kunskap varje dag, är vårt sätt vid universitetet att skapa framtidstro och minska ovissheten.

Helsingfors universitet har över 40 000 studenter och anställda. Vår alumngemenskap har mer än 200 000 medlemmar. Tillsammans är vi en mäktig kraft som arbetar för bildningen.

Jag önskar alla medlemmar av universitetet inspiration, hopp och nya insikter under det kommande året.

Jag önskar alla ett gott nytt läsår!